

Yasif Nəsirli - 80

ONUN BÖYÜK HƏYAT YOLU YAXUD YASİF NƏSİRLİ DÜNYASI

*Qazənfər KAZIMOV,
filologiya elmləri doktoru, professor,
Əməkdar elm xadimi*

Təbii ki, bizim böyük ziyalılarımızın, yüksək sənət adamlarımızın qəlbə daim xeyrixah arzularla, Vətən sevgisi ilə dolu olub. Onların sevgisi Azərbaycan adlanan bu sevimli ulu diyara xidmətləri ilə üzə çıxır. Dünyanın gərdişi öz neçə minillik axarındadır. Şair də, alim də, hər bir ictimai xadim də bir ömür bu sevginin işığında mübarizə aparır, bu mürəkkəb aləmin dərki prosesində daha da müdrikləşir, hadisələr fəvqündə zamanın dalğavarı hərəkətini dünyada ön diri və daimi olan sözün qüdrəti ilə tarixə həkk edir. Demək olar ki, müasir dünyanın əksər ölkələrini gəzib-dolaşmış, görüb-götürmüş, böyük ictimai vəzifələri ilə daim vətənin xidmətində olmuş, böyük sənət yolu keçmiş Yasif Nəsirli kimi yazıçı, tənqidçi və ziyalılarımızın qəlb arzuları da çox zaman bir nöqtədə birləşir. Biz bu vətən torpağı üzərindəyik. Lakin vətəndən gen düşənlər, göz yaşları və ürək fəryadları ilə uzaqlardan vətənə boylananlar da var. Onların qəlbə nanə yarpağı tək titrəkdir, yalnız xəyallarla yaşaya bilirlər:

"Qəfildən o özəmətli çinarın dibində peyda olaydım. Böyrümdəcə şırhaşır axan və bütün rayon mərkəzini içməli su ilə təmin edən büllur kəhrizin suyundan ovuclarımı doldurub doyunca içəydim: Oradan yuxarıya qalxaydım. Mərkəzi xəstəxanadan bir qədər aşağıda olan evimizə doyunca tamaşa edəydim. Yavaşca darvazamı açıyordım. Pəncərəni taqqıldadırdım. Beş yaşlı oğlum qabağıma yüyürəydi. Mən kənara çəkilib gizlənəydim. O, "Gördüm, gördüm" deyəydi. - "Gizlənmə, tapacam. Sənsən, ata, sənsən" - deyəydi".

Hanı o günlər? Buradakı özəmətli çinar da, şırhaşır axan büllur kəhriz də, mərkəzi xəstəxanadan bir qədər aşağılarda yerləşən ev də, doğma torpağın suyu, havası ilə böyüməkdə olan beş yaşlı uşaq da, işdən yorğun qayıtsa da, doğma evində, torpağında fərəhlə ömür sürüb öz doğma qapısını ləzzətlə taqqıldadan ata da xəyaldır. Bu, bir vaxtlar Böyük Vətən müharibəsi cəbhələrində vuruşub Sibir qorxusundan Vətənə dönə bilməyən, Vətən həsrət ilə qovrulmuş, əcnəbi ölkələrdə yarım ürəklə ömür sürən insanların arzularıdır. Azərbaycandırsa, indi bizim üçün Kəlbəcərdir, Laçındır, Cəbrayıldır, Qubadlıdır, Zəngilandır, Şuşadır, Ağdamdır - bu yerlərdəki hər bir çınardır, hər bir evdir, hər bir yoxuşdur, hər bir məktəb, hər bir xəstəxanadır və o yerlərin həsrət ilə qovrulmuş, çırpınan qocalar, gənclər, o yer-

lərin havasına, suyuna həsrət qalıb çadırlarda boğulan, məhv olan beş yaşdan da kiçik körpələrdir. Bunlar bizik - Yasifdir, mənəm və neçə-neçə biz yaşda olanlardır, neçə illərdir doğma yurd həsrəti ilə alışıb-yanan əzabkeş insanlardır. Yasif Nəsirli məhz bu yanğı ilə həmin sözləri qələmə alıb, iç dünyasının qopardığı harayla bu sözləri yazıb. Ona görə də bu sözlər şam işığı kimi titrək bir qəlblə əcnəbi vətəndaşlığı qəbul etməli olmuş insanların deyil, bizim də qəlbimizin çırpıntılarıdır.

Yasif Nəsirli daxilən püskürən, odalov içində qovrulmuş, zahirən şən, gülərüz, yumurlu bir insandır. Son dərəcə mehriban, yüzürlə insana əl tutan və əl tutmağa hazır olan bir şəxsdir.

Namizədlik isinin elmi rəhbəri, gözəl insan və görkəmli yazıçı Mir Cəlal Paşayevin təbiri ilə desək, "bu sadə köndü oğlu" şərəfli bir həyat yolu keçib.

Muharibə çoxumuzu ata qayğısından məhrum edib. Mənim kimi, Yasifi də anası böyüdü, saçlarının birini ağ, birini qara hörüb, gecə-gündüz kolxoz tarlasında çalışıb, balalarını saxlayıb. Yasif çox gənc ikən indiki Bakı Dövlət Universitetini bitirib. Bir az sonra Mirzə Cəlilin klassik

və ictimai-siyasi jurnalının ilk baş redaktoru olmuş, jurnalın ətrafına istedadlı bir gənclik toplamışdır. Azərbaycan Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsində işə irəli çəkilmiş, burada bölmə müdiri, idarə rəisinin müavini, idarə rəisi və kollegiya üzvü olmuşdur. Qaynar ictimai fəaliyyətini nəzərə alaraq Azərbaycan KP MK-ya irəli çəkilən Y.Nəsirli burada inzibati orqanlar şöbəsinin müdiri müavini və müdiri, Azərbaycan Prezidenti yanında Ali Nəzarət İncekəsinə inzibati orqanlar şöbəsinin müdiri işləmişdir. Azərbaycan KP MK-nın üzvü seçilmişdir. Zaqafqaziya Hərbi Dairəsi Hərbi Şurasının üzvü olmuşdur. Fəxri çəkistdir, general-mayordur...

Bunlar onun ictimai-siyasi fəaliyyətinin qısa xronologiyasıdır. Bu vəzifələr bir gəncdən, nələr tələb etmişdir, qırx ilə yaxın bir mübarizə yolunda nələr edilmiş, hansı işlər görülmüşdür - bu, vaxtı gələndə qələmə alınacaq ayrıca bir mövzudur. Yasif gənclər təşkilatında böyümüşdür, onun bir nətiq, bir vətənpərvər kimi yetişməsində çalışdığı mühitin böyük rolu olmuşdur.

Həmin mühit Yasifi ləyaqətli, dünya-görüşlü, uzaqgörən bir gənc kimi forma-

Professor Qazənfər Kazimov və professor Qulu Xəlilovla.

nəsrinin, xüsusilə "Danabaş kəndinin əhvalatları" povestinin tədqiqi əsasında namizədlik dissertasiyası müdafiə edib. Bu dövrdə başlayaraq həyatı Azərbaycan ictimai mühitinin qaynar qazanında keçib. Bu kimsəsiz gənc öz biliyi, istedadı, zəhməti, qolunun qüvvəsi, ictimai işə, xalq işinə məhəbbəti, öz elmi ilə daim yüksəlib, yüksək ictimai mərtəbələrdə çalışıb. Onu daim işgüzarlığı, fəal ictimai mövqeyi, inam və əqidəsi, namuslu və obyektiv olması, vətən övladlarına xeyrixah və xoş münasibəti, nikbinlik və ləyaqəti, yüksək mədəniyyəti irəli aparıb. Hansı işdə olursa-olsun, öz elmini, mədəni səviyyəsini, ictimai-siyasi görüşlərini zənginləşdirməyə çalışıb, Bakı Dövlət Universiteti ilə yanaşı, Moskvada M.Qorki adına Ədəbiyyat İnstitutunu, ÜİLKGI MK Ali Komsomol məktəbini, SSRİ DTK F.Dzerjinski adına Ali məktəbinin hüquq fakültəsini bitirib, bunların hər biri onun bir tale məktəbi olub. Əmək fəaliyyətinə də ilk universitet illərindən başlayıb, BDU Elmi Cəmiyyətinin sədri, Azərbaycan LKGI MK-da təlimatçı, bölmə müdiri, şöbə müdiri vəzifələrində çalışıb. 1967-ci ildə nəşrə başlayan "Ulduz" ədəbi-bədii

laşdırmışdır. Ona görə də hətta DTK-nin 5-ci şöbəsinə rəhbərlik edərkən, respublikanın yaradıcı elm, maarif, ali məktəb təşkilatlarına, mətbuata nəzarət edərkən də böyük xof yaratmış bir təşkilatda öz səlahiyyəti daxilində daim kömək göstərmişdir. Müsahibə və qeydlərindən aydın olur ki, 37-ci ildə olduğu kimi, 50-60-cı illərdə də ziyalılarımızın düşmənləri öz içərilərində olub - istedadsız və böhtançılar. Bu şəkildə üstünə "millətçilik və anti-sovet ruhda" sözləri yapışdırılmış 17 namizədlik və doktorluq dissertasiyasını da DTK fəaliyyətinin ilk illərində xilas etmişdir, Xalq şairi Nəbi Xəzri SSRİ Dövlət mükafatına təqdim edilərkən də "dostları"nın Sov.IKP MK-ya, Siyasi Büroya, DTK-ya göndərdikləri imzasız məktublara, teleqramların "millətçilik" iddialarının ləğvində əməyi az olmamışdır. (Sədiyar Cahangiroğlu: "Yasif Nəsirli", 1999).

Əbülfəz Elçibəylə bağlı bir epizod daha maraqlıdır. Məlumdur ki, öz istedad və qabiliyyəti ilə ardıcıl irəliləməkdə olan Yasif Nəsirlinin aldığı ilk ictimai zərbə elə o dövrdə cəbhəçilərdən olmuşdur. Sovet dövrü məktəbində yetişdiyini qeyd edərkən dünənini unudanlar, dünənini

nankor baxanlar onu partokrat damğası ilə ləkələməyə çalışırdılar. Müsahibələrdən aydın olur ki, bu "partokrat" onların liderinin bir vaxtlar həbsdən xilasında az əmək sərf etməyib. 75-ci ilin sentyabrında Moskvadan qayıdıb DTK-da işə başlayan kimi, tələbək dostu Əbülfəz Əliyevin həbsdə olduğunu bilib xilasına çalışır. Əbülfəzin anasının adından ərizə yazdırıb öz işçisinə barmaq basdırır, özü isə bu barədə sədrə raport yazır. Raport və ərizə MK-nın birinci katibi H.Əliyevə çatdırılır. H.Əliyev raportu oxuyub, Əbülfəz Əliyevin həbsdən azad edilməsi üçün məktubun üzərinə dərkənar qoyur: "Gözüm raportun üzərindəki MK birinci katibinin böyük həflərlə yazdığı dərkənara sataşdı. Başdan rusca yazmışdı: "Y.Nəsirovla razıyam". Birinci səhifənin axırında isə "P.S." qoyub qeyd etmişdi: "Y.Nəsirov cavandır. Onunla profilaktiki iş aparmaq lazımdır ki, millətçilik xəstəliyinə tutulmuş adamların təsirinə düşməsin". Beləliklə, Əbülfəz Əliyev azadlığa buraxıldı. Lakin sonradan məlum olanda ki, onun anası mənim qəbulumda olmayıb, ərizəni biz özümüz yazmış və barmaq basmışıq, mənə sədrin əmri ilə töhmət elan etdilər. Bu mənim 35 illik iş fəaliyyətimdə aldığım ilk töhmət idi. Bu əhvalatdan Ə.Elçibəyin xəbəri yox idi. Lakin Elçibəy hakimiyyətə gələrkən ilk işdən azad etdikləri adam mən oldum. Bəhanə də bu oldu ki, guya mən demokratik fikirləri müdafiə etmərəm" (Yenə orada, s.95). Y.Nəsirli vətəndaşlıq borcunu bu cür yerinə yetirməklə kifayətlənməmiş, DTK-nin özündəki satqın və yaramaz kəsləri, Bəxtiyar Vahabzadə kimi böyük şair və şəxsiyyətə sahib, yoxsa yazıçı olduğunu seçə bilməyən idarə başçıları orada işləyə-ışləyə bədii və publisistik əsərləri ilə adbaad ifşa etmişdir. Onun rus dilinə çevrilib Siyasi Büroya qədər özünə yol tapan "İki şişə konyak" əsəri belələrin-dəndir.

Yasif Nəsirli Qarabağ hadisələrinin ən qaynar nöqtələrində olub. Qarabağ Təşkilat Komitəsi sədrinin birinci müavini kimi daim cəbhə xəttində olub, Qarabağın Azərbaycan kəndlərinin erməni daşnaqlarından xilas edilməsində, Şaumyan (kənd) rayonunun, Çay kəndin ermənilərdən təmizlənməsində, ətraf rayonların müdafiəsində əlindən gələni əsirgəməyib. Dəfələrlə ölümlə üz-üzə gəlib. Hələ Sovet dövlətinin süqut etdiyi dövrdə Qarbaçovun məkirli siyasətini ilk başa düşənlərdən olub. Qarabağ Təşkilat Komitəsi sədrinin birinci müavini general D.Aleksandrov yazır: "Onu da deyim ki, Yasifin hərəkətləri barədə Moskva və Yerevanda tutarlı faktlar var idi. Yerevanda hətta bir neçə azərbaycanlılar kimi, ona qiyabi ölüm hökmü kəsmişdilər. Yasif ya girov götürülməli, ya da fiziki məhv edilməli idi. Bunu başa düşəndən sonra mən onu əməlli-başlı qorumağa başladım. Xankəndindən yola düşən axşamı ona dedim:

"Özündən ehtiyatlı ol. Səni öldürəcəklər."

Azərbaycanın 17 avqust 1991-ci il tarixli məlumatında deyilir: Respublika Təşkilat Komitəsinin üzvlərinə, o cümlədən M.I.Radəyevə, V.H.Məmmədova, Y.M.Nəsirova xidmət edən UAZ-469 avtomatının yan şöbəsinə qumbara atılmışdır. Avtomatın salonunda partlayan qumbara Y.M.Nəsirovu, həmçinin Təşkilat Komitəsinin məsul işçisi Y.Ş.Salahovu və sürücü Z.Q.Vəliyevi yaralamışdır. Onlar xəstəxanaya aparılmışdır". Y.Nəsirli jurnalist qadın S.Əsgərova qətlə yetirilərkən onunla dalbadal gedən maşında olmuş, təsadüf nəticəsində salamat qalmışdır.

(Davamı 9-cu səhifədə)

(Əvvəli 8-cu səhifədə)

Heç kim heç kimin nələr çəkdiyini bilmir. Bizim dövrümüzdə də epoletlər altında yanar ürəklər olmuşdur və təbii ki, yaşamağı olduğumuz keşməkeşli dövrlərdə də çox şey öz qiymətini ala bilməmiş, iş adamları yox, qaragüruh və hay-küçülər irəli soxulmuşlar. Unudulmaz tələbə yoldaşım Əhəd Muxtar Yasif Nəsirliyə ithaf etdiyi şerində, səhv etmirəmsə, belə demişdi, həm də yaxşı demişdi: "Çox nadana çatıb bəylik, - Tügyan edir dərəbəylik".

Yasif Nəsirli təkcə geniş ictimai-siyasi fəaliyyəti ilə deyil, ədəbi-bədii və elmi yaradıcılığı ilə də bir ziyalı kimi fərqlənmişdir. O, Respublika "Veteran" Xeyriyyə Fondunun prezidenti, Dünya Azərbaycanlılarının Mədəniyyət Mərkəzinin vitse-prezidenti, xarici ölkələrdə yaradılmış bir çox dostluq cəmiyyətləri idarə heyətlərinin üzvüdür. Beynəlxalq aləmdə Azərbaycan Respublikasının iqtisadi-elmi nailiyyətlərinin, eləcə də torpaqlarımızın azad olunması üçün göstərilən ciddi səylərin təbliği işinə var qüvvəsini sərf edir. İngiltərə, İtaliya, Fransa, Türkiyə, Malta, Bolqarıstan, Çexoslovakiya, Rumıniya və başqa ölkələrdə olmuş respublika nümayəndə heyətlərinə başçılıq etmişdir. 1998-ci il fevral ayının 9-da İraqın Bağdad şəhərində keçirilən VIII Ümumdünya İslam konfransının iştirakçısı olmuşdur.

Yasifi bir şəxsiyyət kimi səciyyələndirən xüsusi keyfiyyətlər var. Ən başlıcası, insana insani münasibətdir. Bu o deməkdir ki, Yasif üçün ərazi bölgüsü, etnik qrup söhbəti yoxdur. Yasif üçün vahid və yeganə "insan" məfhumu var, "vətəndaş" məfhumu var, vahid Azərbaycan var. Ömür boyu pis mənada region söhbətlərinin düşməni olub. Yasif daim bu

edim» - fikirləri ilə vaxt almamaq, operativlik - Yasifi tanıyanlar daim onda bu cür keyfiyyətlərə şahid olublar. Onun yumorunu tanış və dost olduğu adamlarda da dərin iz buraxır. Yuri Qaqarin Yasifə dostluq məktubunda yazırdı:

- Əzizim Yasif, sənəmlə dostluğum Azərbaycanı tanımaq üçün bir pəncərədir. Dəvətinə görə çox sağ ol. Azərbaycanı görmək mənim çoxdankı arzumdur.

Tez-tez səni evdə yad edirik. Elə ha sənə Molla Nəsrəddindən söylədiklərinə yada salıb gülürük. Yenə axşam Fəxri vətəndaşı olduğun Ulduz şəhərində mənim ad günündə səni yad etdik. Sağlığına içdik. Bizi yad etdiyiniz üçün çox sağ ol. Teleqramda yazdığınız lətifə də əla idi. Arvadım deyir ki, Yasif bizə sataşır, yəqin Molla Nəsrəddin elə Yasifin özüdür, onun adından danışır.

Heydər Əliyev tarix muzeyinə baxarkən.

ONUN BÖYÜK HƏYAT YOLU YAXUD YASIF NƏSİRLİ DÜNYASI

fikrə tapınıb ki, konkret olaraq dövlətimizin ərazisində sayca elə də çox olmayan - səkkiz-doqquz milyonluq balaca bir xalq var. Lakin bu xalqın qəlbi onun tutduğu ərazidən çox-çox genişdir. Yasif bilir ki, bu xalqın dostları var, düşmənləri var, dostlarla dostluğu möhkəmləndirmək, düşməni islah etmək mümkün olmasa, əzmək lazımdır. Bunun üçün daxildə birlik lazımdır, sərvət, vəzifə ehtirası ilə, Sovet dövlətinin süqutundan istifadə edib ac qurd kimi bu xalqı boğazlamaq, parçalamaq, talmamaq, daxildə hüduzsuz düşmənçilik yaratmaq olmaz və bu yolla gedənlər həqiqətən öz xalqa, vətən övladlarına, ölkəyə düşmənçilik edirlər.

Bir çoxları kimi, vəzifə tutmaq üçün keçmiş rəhbər işçilər öleyhinə böhtanlar quraşdırmaq, bu günün bələalarını da onların boynuna qoymaq, min sifətə düşmək, riyakarlıq donunda haram tikə ilə dolanmaq - gözümüz önündə çoxlarında gördüyümüz bu "keyfiyyətlər" Yasifə yaddır, yabançıdır, bunlar onun nifrət obyektidir. Odu ki, böyük inkışaf yolunun qabağına tir yomalayanların, baş qatanların əksinə olaraq, necə deyirlər, başını aşağı salıb, mümkün olan sahədə xalqın xidmətindədir - "Azərbaycan Dünyası" Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin prezidentidir. Çətin, şərəfli və mənalı bir ömür yolu keçmiş, həyatın sərt imtahanlarından alın açılığını ilə çıxmışdır. Mərd, mübariz bir insan, hörmətli ziyalı və ictimai xadim kimi yaşamışdır.

Yasifi səciyyələndirən mühüm keyfiyyətlər sadəlik, təvazökarlıq, səmimiyyətdir. Bu vacib keyfiyyətlər onu vəzifə pillələrinin heç birində tərk etməyib. Nikbinlik, hadisələrə yumorlu münasibət, ürək-dolusu danışmaq və gülüş onu sevdirən, cavan saxlayan əlamətlərdir: Uşaq kimi saf və təmiz, uşaqla uşaq, böyüklə böyük. Situasiyanı dərhal tutmaq, anlamaq, dərhal məsələni gözlənilməz istedadla həll etmək, çıxış yolu tapmaq, «neynim, necə

Onunla mərc gəlmişik. Bakıda bu işi ayırd edirik. German Titovla çəkirdiyin şəkli aldım. Sənə çoxlu salami var. Öpürəm.

Dərin hörmətlə, Yuri Qaqarin.

Moskva, Ulduz şəhərçiyi, 1964-cü il.

İnsan xislətindəki ən naqis cəhətlərdən biri orta əsr foedal təfəkkürü ilə bağlı olan tayfaçılıq, məhəlləçilik, üzdənirəq yerliçilik hissləri ilə yaşamaqdır. Yasif və onun həqiqi dostları ömür boyu belə naqisliklərə yabançı olmuşlar. Yasif heç vaxt öz dostlarından, hörmət bəslədiyi, xeyirxahlıq etdiyi, çətin məqamlarda qoruduğu insanlardan haralı olduğunu soruşmayıb.

Görkəmli alim və cəsarətli insan kimi yaşayan Qulu Xəlilov vaxtilə yazırdı: «Onu tanıdığım, dostluq etdiyim otuz ildən artıq olmasına baxmayaraq, yalnız bu yaxınlarda onun hansı rayondan, hansı kənddən çıxdığını bilməmişəm. O da belə şeylərə heç vaxt əhəmiyyət verməmişdir. Çünki o vaxtlarda «Haralısən?» - demək, soruşmaq nəinki ayıb sayılırdı, heç yada da düşmürdü...» Qulu müəllim sözünə davam edərək deyir: «İndi özümü danlayıram ki, nə üçün onun doğulub ərsəyə çatdığı kəndə birçə dəfə də olsun getməmişəm, o yerlərin ab-havasını, adamları ilə yaxından tanış olmamışam. Bəlkə də, bu hal məndə bəzi vəzifəli və vəzifəsiz adamların fəaliyyətlərində, şüurlarında qara ləkə kimi iz buraxan yerliçilik kimi eybəcərliyə dərin nifrətimdən yaranmışdır». (Yasif Nəsirli. Görmədin, 1998, s.3). Bizə, bizim indiki cəmiyyətə Qulu Xəlilov kimi adamlar lazımdır, Yasif kimi adamlar lazımdır. Cəmiyyətin belə ziyalılara ehtiyacı həmişə olub, var və yenə də olacaqdır. Həqiqi dostluq təfəkkürü, düşüncə vəhdəti ilə doğulur: "...Onun özünün şəxsiyyətindəki saflıq, təmizlik, mehribanlıq, mərdlik və səmimiyyət torpağımızın bir parçası sayılan həmin yerlərin təbiəti, adamları barədə məndə xoş təəssürat ya-

ratmışdır. Üstəlik onun yazılarında həyatilik, doğulduğu kəndin adamlarına, sularına, cəmənlərinə məftunluq, xalqın varlığından süzülüb gələn adət-ənənələrinə övlad məhəbbəti məndə gizli və açıq iftixar hissi oyatmışdır» (Yenə orada).

Yasif Nəsirli görkəmli bir ziyalı kimi, yüksək adamlar haqqında heç bir qısqançlığa yol vermədən, səxavətlə, ürək dolusu danışır, böyük adamların böyüklük keyfiyyətlərini ustalıqla üzə çıxara bilir. Belə hallarda onun insana, mənə yüksək olanlara sonsuz məhəbbəti də ifadə olunur. Bu cəhətdən müəllimi, elmi rəhbəri və çox sevdiyi yazıçı Mir Cəlal, tənqidçi Qulu Xəlilov, yazıçı Əlfi Qasımov haqqında bədii-publisistik yazıları diqqəti daha çox çəkir. "Bir dəstə gül", "İki heykəl", "Yarımqıç ömür" hekayələrində indi artıq haqq dünyasında olan həmin

dirmiş, yüksək xitabət kürsülərindən şair haqqında dəfələrlə ürək sözlərini söyləmişdir. Neçə-neçə elmi və elmi-publisistik məqalənin, esse, hekayə və povestlərin müəllifi olan Y.Nəsirli böyük əmək sərf etmiş, "Əgər ki yıxılısam, çinar göstərin" adlı sanballı monoqrafiyasını bütövlükdə çox sevdiyi Nəbi Xəzrinin yaradıcılığına həsr etmişdir. Monoqrafiya şairin lirik əsərlərini, lirik-epik poemalarını tədqiqat obyektinə çevirmişdir.

Yasifin özünün də bədii yaradıcılığı zəngindir. Onun "Sənədlə hekayələr" (1966), "Araz daşan yerdə" (1962), "Bolluq yarananlar" (1966), "Qırmızı qərənfil" (1969), "İnsanlar, görüşlər" (1969), "Adsız təpə" (1979), "Çinar vüqarı" (1985), "Qayıdacağam" (1985), "Görə bilmədin" (1999), "Ömür" (2003), "Dünya" (2005), "Zaman" (2006), "Günəşlə görüş" (2009) və s. hekayə və povestləri maraqla oxunur.

Georgi Markovun "Sibir" (1978), Mariya Mayerovanın "Dünyaların ən yaxşısı" (1983) romanlarını, Adolf Diçanskiyin "Filosof və paltaryuyan qız" (1978) povestini, "Polşa hekayələri", (1978) Ç.Ələddinin "Mərmər pillələr" kitablarını Azərbaycan dilinə tərcümə etmişdir. "Liftdə hadisə", "Təyyarə geri dönür", "Qan qardaşları", "Dirilən adam" pyeslərinin dəfələrlə televiziya tamaşaları olmuşdur.

Nasir, tənqidçi, publisist, tərcüməçi kimi tanıdığımız Yasif Nəsirli 1964-cü ildən Juralistlər Birliyinin, 1980-ci ildən Yazıçılar birliyinin üzvü, filologiya elmləri doktoru (1991), Azərbaycan Milli Yaradıcılıq Akademiyasının akademiki (1996), Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin deputatı (1990), Beynəlxalq mükafat laureatı (1994), "Qızıl qələm" mükafatı lau-

İlk kosmonavt qadın Valentina Tereşkova ilə. Moskva. 2002-ci il.

şəxslər haqqında şirin xatirələr toplanmışdır. Mir Cəlal müəllimin müdrikliliyi, həssas qəlbi, yüksək insani keyfiyyətləri; təbiətin verdiyi namərd xəstəlikdən ömür boyu əzab çəkən, dəfələrlə ölümə əlbəyaxa olan Qulu Xəlilovun sel kimi axan bir istedadla Azərbaycan ədəbiyyatı üzərində kotan kimi tənqid sırımını açması, Əlfinin yumorlu gözəl təbiəti, həyatı və şirin nəsrli Yasif tərəfindən sevgi ilə xatırlanmışdır. Bu əsərlər üslub tərzinə görə də orijinal olub, bədiiiliklə elmiliyin vəhdəti əsasında yaranmışdır. Bu əsərlər yalnız xatirə-detallardan ibarət olmayıb, Mir Cəlal, Qulu Xəlilov, Əlfi Qasımov yaradıcılığına ciddi elmi-tənqidi münasibət ifadə edir.

Yasif Nəsirli Nəbi Xəzri yaradıcılığına daim böyük maraq və məhəbbət olub. İllərdən bəri daim şairin yaradıcılığına müraciət etmiş, mərkəzi mətbuatda bu sahədə maraqlı məqalələr dərc et-

reatı, (1999) Əməkdar incəsənət xadimidir (2008). Təşkilatçılıq qabiliyyətini görkəmli ziyalılarımız daim yüksək qiymətləndirmişlər.

Səksəninci illərin sonları idi. Bir məclisdə heç vaxt unutmadığım Bəxtiyar Vahabzadə ilə yanaşı oturmuşduq. Bir qədər aralıda Yasif Nəsirli bir nəfərlə söhbət edirdi. Bəxtiyar müəllim yavaşca mənə toxunub barmağı ilə Yasifi işarə edərək xəfif bir səslə dedi: - Hazır katibdir. Bu xalqa nə qədər xeyri dəyər!

MK katibindən söhbət gedirdi. Yasif bu sözü eşitmədi, mən də indiyə qədər bu sözü ona deməmişəm.

Dostum, qardaşım Yasif! Mənim də əlimdən söz demək gəlir. Amma iş də orasındadır ki, ancaq həqiqətin bir cüzünü deyə bilirəm. Nə qədər yaşasan, xalqımızın xeyrinədir. İnsanların yadında qalar ki, belə kişilər də olub.

80 YAŞIN MÜBARƏK!